

הַלְבוֹת שֶׁבֶת סִימָן רֵמוֹ

ביאורים ומוספים

בחול. ובשעה"צ שם (ס"ק יט) כתב טעם נוסף, שהוא כדי שלא ישתמש בבעלי חיים.

[משנ"ב ס"ק כג]

אֵלָא לְאַחַר שְׁנֵשְׁתַּתְּפוּ אָמַר לוֹ: טל אַתָּה בְּשֶׁבֶת וְאָנִי כְּנֶגְדְךָ בְּחֹל²⁰.

20) ואף אם אין תנאי זה מועיל בדיני המדינה, כתב בשו"ת מנחת יצחק (ח"ג סי' א ס"ק כט) שכיון שמועיל הוא בדין תורה, מועיל הדבר שלא יהיה בכך משום שביתת בהמתו. עוד כתב שם (ס"ק כח), שהרצה לקנות מניות בחברה שאינה שומרת שבת, ואינו יכול לעשות תנאי זה עם מנהל החברה, יכול לקנות מניות בשותפות עם נכרי, באופן שיהיה לנכרי שביעית ומחצה מן המניות שקנו, ויתנו ביניהם בתחילת הקניה שיהיו המניות שייכות לנכרי בשבתות השנה ובמועדיה.

[משנ"ב ס"ק יט]

דָּאִין מוֹצִיאִין מְשָׂא עַל הַבְּהֵמָה בְּיוֹם-טוֹב, הַטַּעַם הוּא מְשׁוּם שְׁבִיתַת בְּהֵמַתוֹ¹⁹.

19) ואף שלאדם עצמו מותר להוציא ביום טוב כשיש בכך צורך קצת, שהרי מתוך שהותרה הוצאה לצורך הותרה נמי שלא לצורך, כתב בשעה"צ לקמן (סי' תצה ס"ק כא) בשם הגר"א, שדוקא באדם הותר 'מתוך', אך לא בבהמה. והוסיף הגרש"ז אויערבך (שש"כ פי"ט הע' יח), שכוונת הגר"א לאסור אפילו הוצאת אוכל על ידי הבהמה מרשות לרשות בשביל להאכילה [אף על פי שלאדם הותר לעשות מלאכה באופן זה לצורך אוכל נפש].

ולדעת הסוברים שאין אדם מצווה על שביתת בהמתו, ביאר לקמן (סי' תצה ס"ק יד) שאיסור הוצאת משא על ידי בהמה ביום טוב אינו אלא מדרבנן, שלא יעשה עם בהמתו כדרך שהוא עושה

הלכות שבת סימן רמו

באר הגולה י

כ תהנות מימינו פרק
ו בשם ס"ק וסמ"ג
והתורה בסיון קמח
ל הריב"ש פתשבה
מ משנת הריב"א
נ שם ס בתי יוסף
בשם רבו כבוד ה"ר
יעקב ב"ר

ד יישראל שהשכיר שוורים לאינו יהודי לחרש בהם וחורש בהם, יש מתירים (כ) אם קבל עליו האינו יהודי אתריות מיתה וגולה וגנבה ויוקרא וזולא. ויש אומרים, דכיון שאין האינו יהודי יכול למכרה אם יצאה, נקראת (ט) [ט] בהמת ישראל. (כא) (ועין למטה בסיון זה) ה' לאם ישאל אינו יהודי שתפין בבקמה, מתר לעשות בה אינו יהודי מלאכה בשבת על ידי שיתנה (י) עם האינו יהודי (כב) בתחלה פשקנו אותה שיטל האינו יהודי בשבת וישאל ביום חל. (כג) ואם לא התנו מתחלה, אסור, (כד) אף על פי שהתנו אחר כך. ואם ילה אותה לאינו יהודי בתלוואה גמורה, שיהא רשות בידו להוציאה אם יצאה שלא ברשות ישראל, (כה) ויזקק הדמים על האינו יהודי ואתריות השוורים על האינו יהודי, מתר. ויש מתירים אפילו לא יזקק רשות ביד האינו יהודי (כו) להוציאם, על ידי שזקק הדמים על האינו יהודי במלכה ויתור האינו יהודי ויעשה אפותיקי (פרוש, אפו תהא קאי, כלומר, לא יהיה לה פרוץ אלא מזה) לישראל או (כז) יהרהגם (פרוש, משכון בלשון ישמעאל רה"ן) אצלו, (כח) ובכלבד שלא יאמר לו מעכשו. ויש מתירים (כט) על ידי שיהיר [ישאל] את האינו יהודי שלא יעשה בה מלאכה

שערי תשובה

יש להחמיר, ע"ש: [ט] בהמת ישראל. עין בה"ט. ומ"ש בשם ש"י, ע"ש שהביא דברי ה"צ וכתב דאין פאן הערמה אלא מיכנה גמורה, וגם כתב וה"צ מיני במקנה הסוסים לעבדו על יום או יומים להקצו אסור שבת, והמחבר דאחר חולק עליו וכו' ולי"נ שאם הא"י יכול למכרה, אף שמכרו לו בדרך מוצט מתר, ואם אינו יכול למכרו אסור, שנקראת בהמת ישראל בכל מקום, וכי"כ בתשובת צמח צדק, ע"ש. ויותר טוב שפסקוה: (י) עם הא"י וכו'. וזו מותרין א"ח

משנה ברורה

ומצדד שם לאסור, (כז) ועל כן יש להחמיר. ובבאור הג"א גס' כן האריך בזה ומסיק דהעקר כדעת מהרש"ל הנ"ל, וגם לקמן בסיון תצה סעיף ג מפרש (כג) הג"א מה שכתוב שם בשלחן ערוך דאין מוציאין משא על הקמה ביום טוב, והשעם הוא משום שביתת בהמתו: (ד) (כ) אם קבל עליו וכו'. דעל ידי זה הוי דעת בהמה כינו של אינו יהודי ומתו לחוש בה בשבת. ואף על פי שמתורה בעין אם לא יקרה לה בלום, מכל מקום השתא ברשות האינו יהודי קאי לגמרי, (כד) כיון דגם ליקרא וזולא ברשותו היא: (כא) ויעין למטה וכו'. הינו, דשני יש מתירין הכתוב שם, וגם הג"ה שבסוף הסימן מוכח דסבירא לה כדעת המתירין. ועין במה שכתב שם: ה (כב) בתחלה פשקנו וכו'. ודמציא דלא קנויה הבהמה לישראל וכן. ודמציא דלא קנויה הבהמה לישראל וכן. וזו אחר כך מתירין אפילו לחלק בשנה ואין בזה משום שכתב שבת, כמו שכתוב סימן רמה סעיף ב; (כו) וגם דאז אפילו אם אתריות שניהם בשנה כל ימות השבוע בין בחל ויבין בשבת, מתר: (כג) ואם לא התנו מתחלה. אלא לאחר שנשתתפו אמר לו: טל אתה בשבת ואני כנגדך בחול^{טו}, (כז) אף אם נאמר שאין אסור בזה מחמת שביתת בהמתו, כיון שיש לאינו יהודי חלק בה ועל כרחו של ישראל עושה מלאכה, מכל מקום אסור, דהא בכל זה הוא נוטל יום אחד כנגד יום השבת, והוי שכר שבת שלא בהקלפה: (כד) אף על פי שהתנו אחר כך. מלשון זה משמע דכל ששן דאם לא התנה פל דאסור. ובבית יוסף מצדד לומר דאם יזקק לאחר שנשתתפו דאם לא התנה לומר טל אתה וכו', אלא חולקין אהם השכר כל השבוע בשנה, דשרי, דהא נוטל שכר שבת בהקלפה, ואסור דשביתת בהמתו סבירא לה דאין פאן, דהא

שער הדין

(כז) גם בספר תוספות שבת לקמן בסיון שד בעיף קטן ה הביא, דלמאן דאמר אין מצוה על שביתת בהמתו ביום טוב משום דלא אפקש יום טוב לשבת אלא לענין ל"ט מלאכה ותולדותיה ואל לענין שביתת ומחפור דרק לאו יש בזה, הוא הדין דאין מצוה על שביתת עבדו וכן פתב הפריי מגדים שם, ואם כן לדעת המחבר שם דפסק דמת ביום טוב ראשון לא יתעסק בו עבד ערל, והוא כדעת פ"ה המוכח בבית יוסף בסיון תקכו, עין שם, על פרטו דסבירא לה דגם על שביתת בהמתו מצוה ביום טוב, וכן פתב בספר אבן העזר, ועל כן אין להקל: (כג) עין שם שבדברי סמ"ק גרסת התוספות יום טוב, וגם דוחה מה שרצה הפוג' אבהם לומר דבמשא ביום טוב לא שוף שביתת בהמתו: (כד) אבל בלא יוקרא וזולא לא עדיף משואל, דגם הוא תיב פאנסין ואפילו הכי אסור להשאל לו ממשע אשאלה לא קנאי, וכנ"ל בסעיף ג: (כז) מגן אבהם בשם הרלב"ח: (ז) וגם זה שם: (ח) אף דבמגן אבהם בשם הריב"ש והרלב"ח משמע דסבירא לה כן בפשיטות, מכל מקום המענין בבית יוסף במה שכתב בשם הריב"א בסוף סימן רמה יראה דהריב"א אינו סובר כן וגם הוא מחמיר אפילו אם התנה מתחלה טל אתה וכו' דלא מהני, ואף בזה אין השלחן ערוך סובר קונה, אף בלא התנו סבירא לה להשלחן ערוך קונה אסור משום דעובד בזה על שביתת בהמתו, ולהכי השמיט השלחן ערוך דברי הריב"ש וכן פתב בספר משה יהודה, ובספר מחצית השקל גס' כן נתב כן דלשחן ערוך לא סבירא לה כן, והוא מדאמר א"ע י"פ שהתנו אחר כך: (כז) משה יהודה המחצית השקל דע"ל: (כט) מגן אבהם בשם הרלב"ח לעיל: (ל) הג"א: (לא) וכל ששן אם מכר אותם לו במקניה גמורה וזקק הדמים עליו בקמלה דשרי: (לב) הבית יוסף פתב דע"ל ז' אתה נתתם מירין לעיל בסעיף ד, וכן פתב הג"א. אבל המשנה למלך ואלהי רבה ותוספת שבת פתבו דאפילו האוקרים שם מודו דשרי, דהם לא רשות למכרה בהמתו שהיא בהמת ישראל ערין, אבל הכא לגמרי הוא ברשות האינו יהודי, רק מכת ממשע אפילו אף רשות למכרה, ולהכי שרי לכלי עלמא:

הלכות שבת סימן רמו

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק ל]

לפְּרָסוּמֵי מְלֶתְא, שְׁלָא יְבֹא לְיָדֵי חֻשְׁדָּא²¹.

ס). שאם כל אחד עושה מעשה בפני עצמו, אין זה נחשב כדבר של רבים שאין בו חשד.

[שעה"צ ס"ק לו]

וּמֵיֶשֶׁב בְּנֵה קְשִׁית הַלְבוּשֵׁי־שָׂרְד וְהָאֵלִיָּה וְכֵה²².

22) שהקשו, שכיון שלדעת היש אוטרים המובאים בשו"ע לעיל (ס"ד) אין חילוק בין בהמה שהיא בשותפות ובין בהמה הנמצאת כולה ברשות ישראל וקיבל עליה הנכרי אחריות, אם כן מדוע סתם כאן להקל, ואילו לעיל (שם) הביא אף את דעת האוטרים.

21) ובביאור מנהג העולם שעושים שטר מכירה על בהמותיהם לשבת, כתב בשו"ת מהרש"ם (ח"א סי' נו) שאין לאסור משום מראית העין שיאמרו שהבהמות של ישראל הן, שכיון שהתפרסם הדבר על פי בית דין אין בזה חשד, וככל דבר שנעשה על ידי רבים שאין בו משום חשד, כמבואר לעיל (סי' רמד ס"ק יג) בשם המג"א. ואף שאין המכירה עבור הרבים, אלא כל אחד ואחד עושה שטר מכירה עבור עצמו, מ"מ כיון שרבים עושים כן יחד, אין בזה משום חשד [ושלא כמבואר בשו"ת חתם סופר (א"ח סי'